

**UCHWAŁA NR XXXVI/463/17
RADY MIEJSKIEJ W PABIANICACH**

z dnia 9 lutego 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie dla Miasta Pabianic na lata 2017-2019**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 i 1579) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Pabianic na lata 2017-2019, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1 stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Pabianic na lata 2014-2020.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Pabianic.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pabianicach

Andrzej Żeligowski

Załącznik do Uchwały Nr XXXVI/463/17
Rady Miejskiej w Pabianicach
z dnia 9 lutego 2017 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE
DLA MIASTA PABIANIC NA LATA 2017-2019**

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. PODSTAWA PRAWNA	4
III. DIAGNOZA	5
IV. ADRESACI PROGRAMU	8
V. CELE PROGRAMU	9
VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU.....	14
VII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	14
VIII. KOORDYNATOR PROGRAMU.....	14
IX. MONITORING I EWALUACJA	14
X. SPRAWOZDAWCZOŚĆ	14

WSTĘP

Rodzina jest podstawową i niezastąpioną komórką społeczną, jedynym i niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Role wewnątrz rodziny ulegają zaburzeniu, łamie się reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz mniej zgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

W myśl Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) „przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”.

Najczęściej występujące formy przemocy to:

- *przemoc fizyczna* – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.;

- *przemoc psychiczna* – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), wymuszanie posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.;

- *przemoc seksualna* – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.;

- *przemoc ekonomiczna* – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Kontakt z osobą doznającą przemocy w rodzinie jest zwykle trudnym doświadczeniem. Pomocne w rozwiązywaniu często trudnych i skomplikowanych problemów rodziny doznającej przemocy, jest działanie interdyscyplinarne specjalistów różnych dziedzin. Strategia pomocy takiej rodzinie może zostać wypracowana we współdziałaniu z lekarzem, pracownikiem socjalnym, psychologiem, policjantem, kuratorem sądowym i innymi specjalistami. Pomoc rodzinie doświadczającej przemocy wymaga zintegrowanych wysiłków wielu specjalistów, budowania interdyscyplinarnych zespołów oraz ciągłego uwrażliwiania społeczeństwa. Stworzenie wspólnej płaszczyzny pracy dla przedstawicieli różnych instytucji i organizacji zajmujących się pomocą rodzinie borykającej się z przemocą niezwykle podnosi efektywność ich pracy, łagodzi bariery komunikacyjne oraz umacnia społeczne zaufanie co do ich kompetencji. Rolą takiego zespołu jest zaplanowanie, skoordynowanie i usystematyzowanie działań pomocowych dla konkretnej rodziny. Każdy z członków Zespołu ma ugruntowaną pozycję w swoim środowisku zawodowym oraz wystarczające kompetencje, by być animatorem działań podejmowanych w zakresie pomocy. Zespołowe planowanie działań umożliwia podjęcie stanowczych decyzji o ingerencji sądowej i prokuratorskiej, w sposób lepiej wyważony i udokumentowany.

Z uwagi na powyższe konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa w zakresie wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy.

II. PODSTAWA PRAWNA

Obowiązek opracowania i realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przed Przemocą w Rodzinie dla Miasta Pabianic na lata 2017-2019 zwanego dalej Programem wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są również w oparciu o inne akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575 ze zm.);
- 4) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1137);
- 5) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2082);
- 6) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245).

Program skorelowany jest z:

- 1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- 2) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Pabianic na lata 2014-2020;
- 3) Programem Wspierania Rodziny dla Miasta Pabianic na lata 2016-2018;
- 4) Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Pabianic;
- 5) Programem Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Pabianic.

III. DIAGNOZA

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. W 2015 r. przeprowadzona została „Diagnoza Lokalnych Problemów Społecznych na terenie Miasta Pabianice”, która wykazała, że na terenie Miasta Pabianic przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu oraz niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W roku 2014 miasto zamieszkiwało 67 207 osób, z czego 54% stanowiły kobiety (ludność Pabianic stanowiła 2,7% ogółu ludności województwa łódzkiego). Widoczne są korzystne czynniki dotyczące udziału ludności według funkcjonalnych grup wieku: 20% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, które zasilić mogą lokalny rynek pracy (wartość dla powiatu: 16,2%, dla województwa: 16,9%), 63,3% w wieku produkcyjnym (wartość dla powiatu: 61,8%, dla województwa: 61,9%), natomiast 16,7% ludność, która opuściła już rynek pracy (wartość dla powiatu: 22%, dla województwa: 21,2%). Bezrobotni stają się więc klientami Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach, w tej też grupie często występuje ubóstwo, niezaradność, a co za tym idzie przemoc i przestępczość.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że za najczęstszą przyczynę zjawiska przemocy badani uznają alkohol (63,2%). W dalszej kolejności wskazuje się na problemy finansowe (34,1%), złe warunki życiowe (25,1%) oraz uzależnienie od narkotyków (19%). Osoby wskazujące odpowiedź „inne”, najczęściej mówiły o zaburzeniach psychicznych sprawcy oraz negatywnych wzorcach wyniesionych z domu rodzinnego.

Pomocą ofiarom przemocy w rodzinie w Pabianicach zajmuje się m.in. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który funkcjonuje w Pabianicach od października 2010 roku. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, sądu, prokuratury, pomocy społecznej, straży miejskiej, służby zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zespół współpracuje też z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, które w swych działaniach mogą pomóc w rozwiązaniu problemów przemocy.

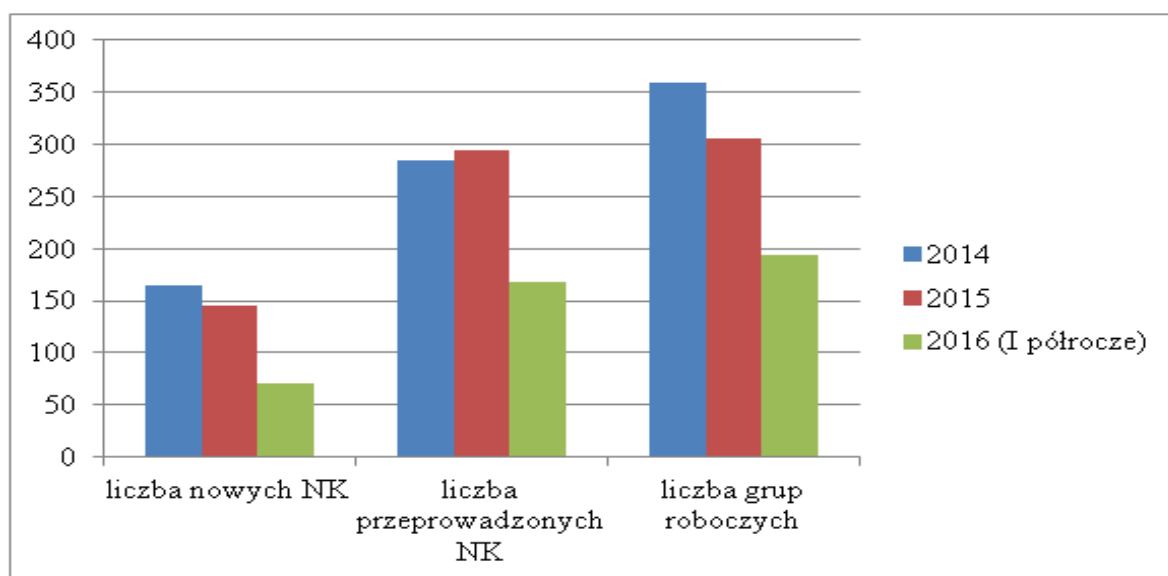
Do głównych zadań Zespołu należy: integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy miejskiej Pabianice, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku - poprzez powoływanie grup roboczych, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie od początku 2014 r. do końca I półrocza 2016 r., wpłynęło 388 „Niebieskich Kart” w sprawach, których grupy robocze spotkały się 830 razy. Od początku działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zauważyć można wzrost liczby zakładanych „Niebieskich Kart”. Procedura Niebieskiej Karty stanowi ustrukturalizowaną formę działań przedstawicieli służb i instytucji zobowiązanych do jej realizacji i reagujących na zgłoszenie lub podejrzenie faktu przemocy w rodzinie.

Procedura Niebieskiej Karty stanowi narzędzie, które pozwala podejmować interwencję w środowisku rodzinnym, w którym występuje przemoc. Procedura ta obejmuje ogół czynności realizowanych w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” jest realizowana w oparciu o zasadę współpracy. W wyniku podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie zostaje wypełniony formularz „A Niebieska Karta”, który zostaje przekazany do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego w ciągu siedmiu dni. Przewodniczący zespołu po otrzymaniu „formularza A”, nie później niż trzy dni od dnia jego

otrzymania, po dokonaniu analizy informacji zawartych w formularzu przekazuje go członkom grupy roboczej. Na posiedzenie grupy roboczej zapraszana jest osoba doznająca przemocy, wypełniany jest formularz „Niebieska Karta C”. Członkowie grupy opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby doznającej przemocy i jej rodziny. Przewodnicząca zespołu wzywa również osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc i wypełniany jest „formularz D Niebieskiej Karty”. W trakcie rozmowy ze sprawcą informuje się go o konsekwencjach jego czynów, jak również motywuje się do zaprzestania zachowań przemocowych i jeśli zachodzi taka potrzeba, w przypadku zdiagnozowania problemu uzależnienia, kierowany jest do odpowiedniej placówki. Należy nadmienić, że po wypełnieniu „formularza A” osoba krzywdzona otrzymuje „formularz karty B” zawierający informacje o przysługujących jej prawach.

Ryc. 1. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieska Karta”.

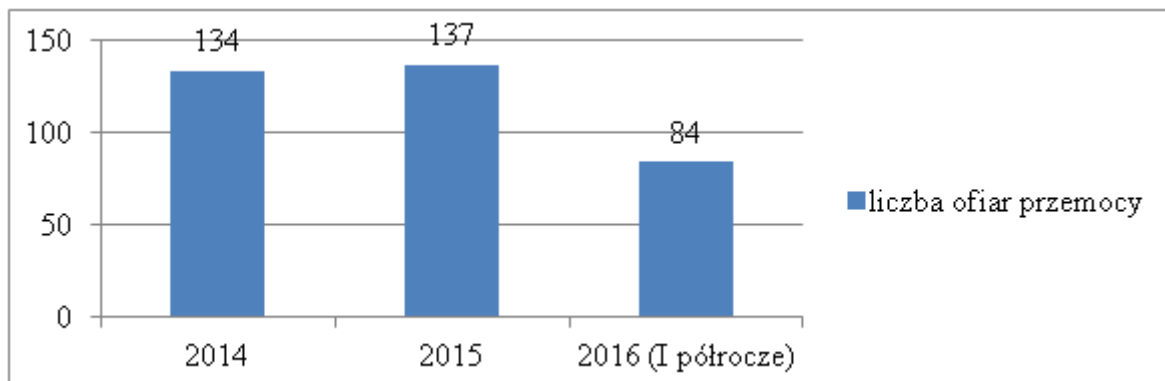

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Poza wymienionym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, wśród jednostek działających na rzecz osób doznających bądź zagrożonych przemocą, wskazać można:

- 1) Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, w którym prowadzone są konsultacje dotyczące przemocy w rodzinie oraz współuzależnienia. Punkt realizuje Program Ochrony Ofiar przed Przemocą w Rodzinie oraz Program Ochrony Dzieci przed Przemocą.
- 2) Wydział Pomocy Środowiskowej Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej, który prowadzi pracę socjalną w rodzinach, w których, między innymi, występuje przemoc.

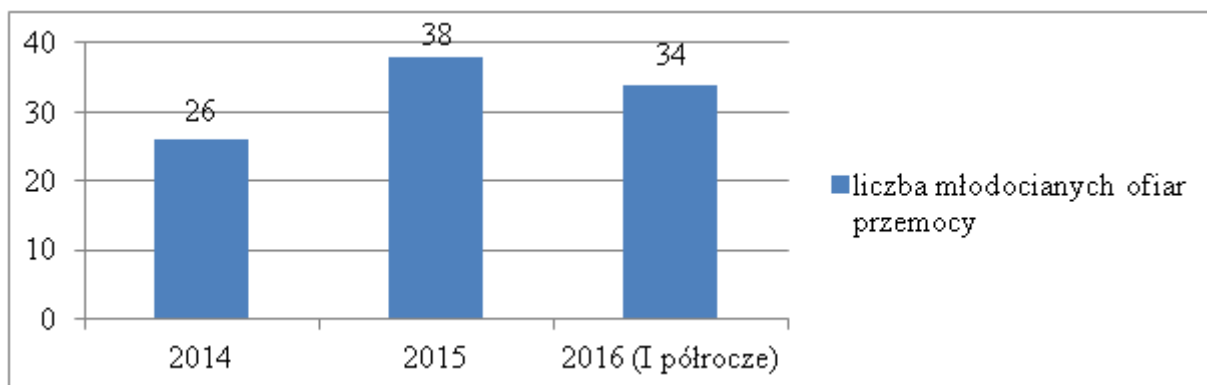
Ryc. 2. Liczba ofiar przemocy w rodzinie według sprawozdań z Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach.

Ze statystyk Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach wynika, że liczba ofiar przemocy zarejestrowanych w Punkcie rośnie. W I półroczu 2016 w porównaniu do 2015 odnotowano wzrost o 62% liczby zarejestrowanych,

Ryc. 3. Liczba młodocianych ofiar przemocy w latach 2014-2016 (I półrocze)[N].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach.

Dzieci doświadczające przemocy domowej są często zapomnianymi jej ofiarami. Doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio maltretowane lub zanedbywane przez rodziców lub opiekunów. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy są świadkami przemocy dorosłych. Według danych Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach w I półroczu 2016 r. w porównaniu do 2015 r. wzrosła o 33% liczba niepełnoletnich ofiar przemocy.

Wyniki diagnozy wykazały, że mieszkańcy Pabianic są w większości zgodni co do tego, że zarówno pobicie jak i gwałt, są formami przemocy fizycznej. Wątpliwości pojawiają się w przypadku ograniczania dostępu do jedzenia (co dziesiąty badany uważa, że nie jest to przemoc), groźby użycia siły (co piąty badany uważa, że nie jest to przemoc lub nie jest co do tego przekonany) oraz zamykania w pokoju (co czwarty uważa, że nie można takiego zachowania nazwać przemocą). Natomiast to dawanie dziecku klapsa, jest najrzadziej utożsamiane z przemocą – połowa respondentów nie widzi w tym nic złego.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie Miasta Pabianic w związku z występowaniem przemocy ukrytej. Przytoczone dane liczbowe nie odzwierciedlają w pełni faktycznej skali problemu, ponieważ jest to temat wstydlivy i często zatajany, aż do chwili wystąpienia sytuacji drastycznej i ewidentnej, bezpośredniej przemocy fizycznej.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do mieszkańców Miasta Pabianic. Program skierowany jest w szczególności do ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji pracujących z dziećmi (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów, pracowników wymiaru sprawiedliwości, pracowników służby zdrowia).

V. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności oraz skuteczności pomocy dla rodzin, w których występuje to zjawisko.

CEL SZCZEGÓŁOWY I

Pomoc zmierzająca do przerwania przemocy i zmniejszenia negatywnych następstw występowania przemocy w tym działania na rzecz ofiar, świadków oraz sprawców przemocy

ZADANIA		ADRESACI	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIK EWALUACJI
1.	Interwencje zmierzające do przerwania przemocy w rodzinie	Rodziny, w których jest podejrzenie przemocy w rodzinie	- MCPS (OPiIS, WPS), - KPP, - ZKSS	- liczba i rodzaj podjętych działań, - liczba podjętych interwencji
2.	Uruchamianie i realizacja procedury „Niebieska Karta”	Rodziny, w których jest podejrzenie przemocy w rodzinie	- ZIds.PPwR, - KPP, - MKRPA, - WPS, - placówki medyczne, - placówki oświatowe	- liczba uruchomionych, i realizowanych „Niebieskich Kart”, - liczba założonych „Niebieskich Kart C”, - liczba założonych „Niebieskich Kart D”
3.	Zwoływanie grup roboczych zgodnie z regulaminem ZIds.PPwR	Członkowie rodzin, w których jest podejrzenie przemocy w rodzinie. Przedstawiciele instytucji zaangażowanych w pracę z daną rodziną	- ZIds.PPwR	- liczba powołanych grup roboczych, - liczba spotkań grup roboczych
4.	Kontynuacja pracy Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Ofiary przemocy w rodzinie	- MCPS (OPiIS)	- liczba osób zarejestrowanych w PK, - liczba porad jednorazowych
5.	Rozszerzenie dotychczasowej oferty dla ofiar przemocy w rodzinie	Ofiary przemocy w rodzinie	- MCPS (OPiIS), - ZIds.PPwR, - organizacje pozarządowe	- liczba i rodzaj podjętych działań

6.	Prowadzenie grup psychoedukacyjnych w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Ofiary przemocy w rodzinie oraz osoby współuzależnione	- MCPS (OPiIS), - ZIds.PPwR	- liczba spotkań, - liczba osób
7.	Prowadzenie indywidualnych programów ochrony ofiar przed przemocą i programów ochrony dzieci przed przemocą	Ofiary przemocy w rodzinie	- MCPS (OPiIS, PWD „Junior”), - ZIds.PPwR	-liczba osób objętych programem ochrony ofiar, - liczba dzieci objętych programem ochrony ofiar
8.	Udzielania wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie (w tym wsparcie psychologiczne, prawne i inne)	Ofiary przemocy w rodzinie	- MCPS (OPiIS, PK, WPŚ), - ZKSS, - placówki oświatowe, - organizacje pozarządowe	- liczba konsultacji psychologicznych - liczba porad prawnych
9.	Wsparcie rodzin, w których występuje przemoc realizowane przez asystentów rodziny	Rodziny, w których jest podejrzenie przemocy w rodzinie objęte wsparciem asystenta rodziny	- MCPS (WPŚ)	- liczba rodzin w których występuje przemoc objęta pomocą asystenta rodziny
10.	Prowadzenie nadzorów/dozorów kuratorskich ze względu na występowanie przemocy w rodzinie.	Członkowie rodzin, w których jest nadzór/dozór kuratorski związany z przemocą w rodzinie	- ZKSS	- liczba osób/rodzin objętych dozorem/nadzorem

CEL SZCZEGÓŁOWY II

Podniesienie wiedzy i umiejętności realizatorów programu

1.	Organizacja wewnętrznych szkoleń i zajęć warsztatowych dla realizatorów i partnerów programu.	Przedstawiciele władz lokalnych, przedstawiciele realizatorów i partnerów programu	MCPS (OPiIS, WPŚ, PWD „Junior”)	- liczba szkoleń - liczba uczestników szkoleń
2.	Organizacja szkoleń i zajęć warsztatowych dla realizatorów programu przez firmy zewnętrzne.	Przedstawiciele władz lokalnych, przedstawiciele realizatorów i partnerów programu	- MCPS (OPiIS)	- liczba szkoleń - liczba przeszkolonych osób

3.	Podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników PK poprzez udział w szkoleniach specjalistycznych (Studium Przeciwdziałania Przemocy I i II stopnia, studia podyplomowe)	Pracownicy Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	- MCPS (OPiIS)	- liczba pracowników, którzy ukończyli szkolenie
CEL SZCZEGÓŁOWY III Poprawa skuteczności działań realizatorów program				
1.	Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele dla osób chroniących się przed przemocą w rodzinie	Ofiary przemocy w rodzinie	- MCPS (OPiIS, WPS), - ZIds.PPwR	- liczba osób umieszczonych
2.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, realizującymi programy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	Ofiary przemocy w rodzinie	- ZIds.PPwR, - MCPS (OPiIS, WPS), - UM (WSSiG)	- liczba podjętych działań (m. in. organizacja spotkań)
3.	Zwiększenie liczby mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie	Ofiary przemocy w rodzinie	- UM (WSSiG, WSL), - MCPS	- liczba utworzonych mieszkań
CEL SZCZEGÓŁOWY IV Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczności lokalnej dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
1.	Edukacja publiczna w zakresie form pomagania ofiarom przemocy poprzez współpracę z lokalnymi mediami, rozpowszechnianie materiałów informacyjnych.	Mieszkańcy miasta Pabianic	- MCPS (OPiIS), - placówki oświatowe, - ZIds.PPwR, - UM (WSSiG)	- liczba i rodzaj podjętych działań
2.	Akcja „16 Dni Przeciwko Przemocy ze względu na płeć.”	Mieszkańcy miasta Pabianic	- MCPS (OPiIS), - ZIds.PPwR	- liczba i rodzaj podjętych działań

3.	Edukacja dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć warsztatowych dotyczących problemów agresji i przemocy	Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich	- placówki oświatowe, - SM, - MCPS (OPiIS, PWD „Junior”)	- liczba przeprowadzonych warsztatów, - liczba uczestników
4.	Edukacja dorosłych poprzez rozpowszechnianie ulotek oraz organizowanie spotkań dla rodziców dotyczących budowania prawidłowych relacji w rodzinie.	Mieszkańcy miasta Pabianic	- placówki oświatowe, - Żłobek Miejski w Pabianicach, - MCPS (OPiIS, PWD „Junior”)	- liczba i rodzaj podjętych działań, - liczba uczestników
5.	Promowanie mediacji jako konstruktywnego sposobu radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.	Rodziny w kryzysie	- placówki oświatowe, - MCPS (WPŚ, OPiIS, PWD „Junior”)	- liczba osób skierowanych do mediacji
CEL SZCZEGÓŁOWY V				
Udoskonalanie systemu przeciwdziałania przemocy				
1.	Intensyfikacja działań ZIds.PPwR	Członkowie ZI ds.PPwR Mieszkańcy miasta Pabianic	- ZIds.PPwR	- liczba i rodzaj podjętych działań, - liczba spotkań ZIds.PPwR
2.	Usprawnienie systemu komunikacji pomiędzy realizatorami i partnerami programu	Mieszkańcy miasta Pabianic	- wszyscy realizatorzy i partnerzy	- liczba podjętych działań

Legenda:

UM – Urząd Miejski w Pabianicach

WSSiG – Wydział Spraw Społecznych i Gospodarczych Urzędu Miejskiego w Pabianicach

WSL - Wydział Spraw Lokalowych

MCPS – Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach

OPiS – Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach

WPŚ – Wydział Pomocy Środowiskowej Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach

PK – Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

ZIds.PPwR – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

PWD „Junior” – Placówka Wsparcia Dziennego „Junior”

SM – Straż Miejska w Pabianicach

ZKSS – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach

Program- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przed Przemocą w Rodzinie dla Miasta Pabianic na lata 2017-2019

VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 2) Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach;
- 3) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pabianicach;
- 4) Urząd Miejski w Pabianicach;
- 5) Sąd Rejonowy w Pabianicach;
- 6) Prokuratura Rejonowa w Pabianicach;
- 7) Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach;
- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach;
- 9) Żłobek Miejski w Pabianicach;
- 10) placówki oświatowe;
- 11) placówki medyczne;
- 12) organizacje pozarządowe;
- 13) lokalne media.

VII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Wysokość środków planowanych na realizację Programu będzie odpowiadać kwocie zabezpieczonej na ten cel w budżecie Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach na lata 2017, 2018 i 2019.

VIII. KOORDYNATOR PROGRAMU

Koordinatorem Programu jest Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring zapisów Programu, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez Koordynatora Programu. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Program zostanie poddany ewaluacji rocznej w terminach marzec 2018 r., marzec 2019 r. oraz marzec 2020 r. Ewaluacja zostanie przeprowadzona na podstawie badań ankietowych skierowanych do realizatorów Programu. Kwestionariusze ankiet zostaną opracowane na podstawie wskaźników odpowiednich dla danej instytucji i opracowanych we współpracy z nią.

X. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Koordinator Programu przekazuje corocznie sprawozdanie z realizacji Programu Prezydentowi Miasta Pabianic do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pabianicach

Andrzej Żeligowski